

Εξερευνώντας τα όρια της εξαρτημένης απασχόλησης

»» 26.01.2021

Η έννοια της εξάρτησης κατά τα αρ. 648, 652 ΑΚ

Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας

Τα μέρη **αποβλέπουν στην παροχή της εργασίας που συμφωνήθηκε και στο μισθό, ανεξάρτητα από τον τρόπο καθορισμού και καταβολής του.**

Ο εργαζόμενος υπόκειται σε νομική και προσωπική εξάρτηση από τον εργοδότη.

Ο εργοδότης δίνει δεσμευτικές, για τον εργαζόμενο, εντολές και οδηγίες, ως προς τον τρόπο, τόπο και χρόνο παροχής της εργασίας και να ασκεί εποπτεία και έλεγχο για τη διαπίστωση της συμμορφώσεως του εργαζομένου προς αυτές.

Η υποχρέωση εργαζομένου να δέχεται τον έλεγχο του εργοδότη και να συμμορφώνεται προς τις οδηγίες του ως προς τον τρόπο παροχής της εργασίας του, αποτελεί το βασικό γνώρισμα της εξάρτησης, η οποία μπορεί να είναι χαλαρότερη στις περιπτώσεις που ο εργαζόμενος αναπτύσσει πρωτοβουλία, κατά την εκτέλεση της εργασίας του, λόγω των επιστημονικών ή τεχνικών του γνώσεων, αλλά **θα πρέπει να υπάρχει, για να θεωρηθεί η εργασία του ως εξαρτημένη.**

Η εξέλιξη της απασχόλησης στην Ελλάδα

Έτος	Πλήρης απασχόληση (1)	Μερική απασχόληση (2)	Εκ περιτροπής απασχόληση (3)	Σύνολο (1+2+3)	Σύνολο μερικής και εκ περιτροπής απασχόλησης (2+3)	Ποσοστό (%) επιβαλλούς απασχόλησης
2019	1.277.396	1.203.794	349.695	2.830.885	1.553.489	54,9
2018	1.218.566	1.110.239	340.118	2.668.923	1.450.357	54,3
2017	1.083.418	981.758	335.222	2.400.398	1.316.980	54,9
2016	969.965	859.439	313.570	2.142.974	1.173.009	54,7
2015	805.064	677.521	326.967	1.809.552	1.004.488	55,5
2014	775.221	566.373	224.545	1.566.139	790.918	50,5
2013	593.337	412.019	101.868	1.107.224	513.887	46,4
2012	375.843	241.985	66.615	684.443	308.600	45,1
2011	460.706	233.558	68.300	762.564	301.858	39,6
2010	586.281	228.994	60.677	875.952	289.671	33,1
2009	746.911	157.738	40.489	945.138	198.227	21,0
Μεταβολή 2009-2019	530.485	1.046.056	309.206	1.885.747	1.355.262	33,9
Ποσοστιαία (%) μεταβολή 2009-2019	71,0	663,2	763,7	199,5	683,7	
Μεταβολή 2019-2018	58.830	93.555	9.577	161.962	103.132	0,5
Ποσοστιαία (%) μεταβολή 2019-2018	4,8	8,4	2,8	6,1	7,1	

Πηγή: ΙΝΕ ΓΣΕΕ (2019α), Πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ (επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ)

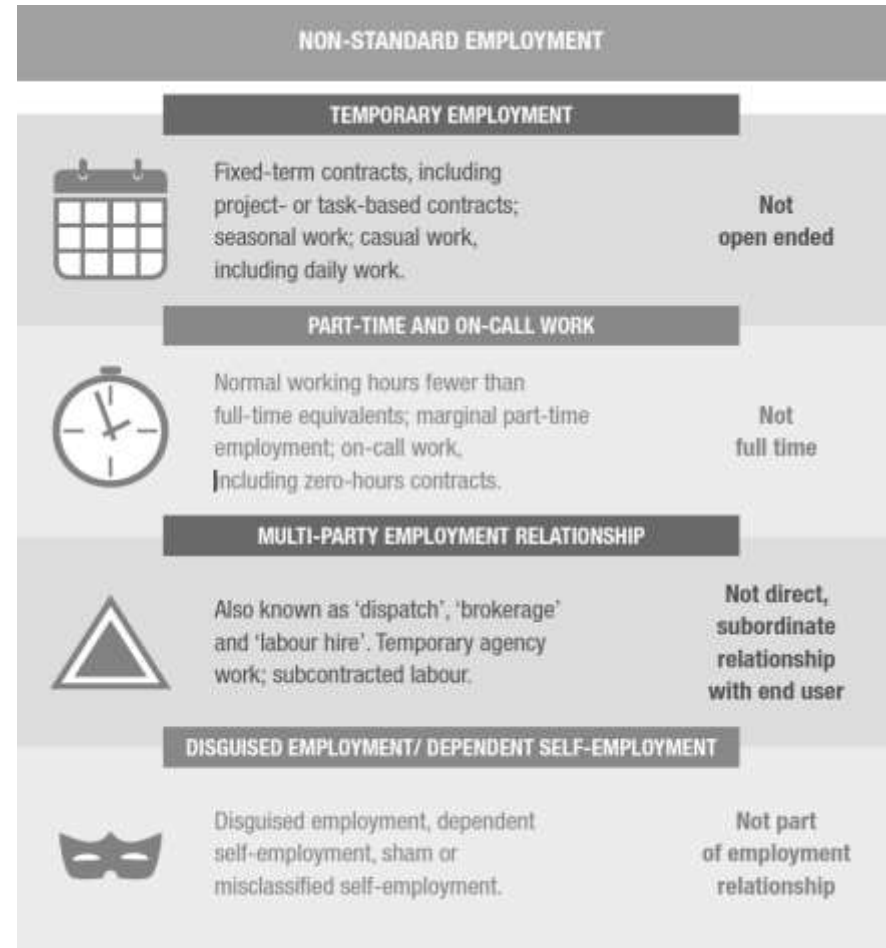
Η αυξανόμενη τάση της μη-τυπικής απασχόλησης

Θεμελιώδη κριτήρια της τυπικής απασχόλησης

- Εξαρτημένη εργασία
 - Εποπτεία και έλεγχος από τον εργοδότη
 - Υποχρέωση καταβολής του μισθού
- Πλήρης απασχόληση κατά κανόνα με βάση το θάωρο εργασίας
- Αόριστης διάρκειας

Μη-τυπική απασχόληση

- Βραχείας διάρκειας
- Μερική απασχόληση/Εκ περιτροπής απασχόληση/Διαθεσιμότητα εργασίας
- Δανεισμός εργαζομένων
- Συγκαλυμμένη απασχόληση

Πηγή: ILO, Non-standard employment around the world

Δανεισμός Εργαζομένων: Η παραδοσιακή διάκριση

- **Γνήσιος δανεισμός (συνδεδεμένες επιχειρήσεις – ενδοομιλικός δανεισμός) – κάλυψη κατά κανόνα έκτακτων και ευκαιριακών αναγκών**
- **Μη γνήσιος δανεισμός (κατ' επάγγελμα δανεισμός) – Επιχειρήσεις Προσωρινή Απασχόλησης**
 - Γνήσια σύμβαση υπέρ τρίτου – έκταση της άσκησης του διευθυντικού δικαιώματος;
 - Οδηγία 2008/104/EK, Ν. 4052/2012 αρ. 113-121 (**Προστατευτικό πλαίσιο 36 μηνών** - σε περίπτωση υπέρβασης επέρχεται μετατροπή της υπάρχουσας σύμβασης σε αορίστου χρόνου με τον έμμεσο εργοδότη)

Στόχος: Βελτίωση της ποιότητας της προσωρινής απασχόλησης με την καθιέρωση διατάξεων που εξασφαλίζουν την **ίση μεταχείριση των προσωρινά απασχολούμενων με τους εργαζόμενους που προσλαμβάνονται απευθείας από τον έμμεσο εργοδότη.**

Δανεισμός Εργαζομένων: Μια νέα προσέγγιση

➤ Συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων για τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού με στόχο τη διασφάλιση της απασχόλησης;

- Συνεργασίες μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων με τους προμηθευτές και τους πελάτες τους κατά μήκος της εφοδιαστικής αλυσίδας, το προσωπικό των οποίων τέθηκε εκτός εργασίας ή δεν καλύπτεται από τις προστατευτικές περί απασχόλησης διατάξεις.
- Επέκταση υφιστάμενων επιχειρηματικών συνεργασιών π.χ. σε τμήματα της παραγωγής και διανομής προϊόντων για λογαριασμό τρίτων στη βάση του μοντέλου της υπεργολαβίας.

Συμβάσεις outsourcing: Εννοιολογικοί προσδιορισμοί

- **Συμβάσεις έργου ή παροχής υπηρεσιών**, σε τρίτους με εκχώρηση δραστηριοτήτων και λειτουργιών της επιχείρησης, οι οποίες προηγουμένως εκτελούνταν από τμήματά της με το δικό της προσωπικό
- **In-house outsourcing**: εκτέλεση, σε διαρκή βάση, μιας πάγιας δραστηριότητας της επιχείρησης, η οποία αποτελεί συστατικό στοιχείο της όλης παραγωγικής της διαδικασίας, το δε προσωπικό του εργολάβου, για την εκτέλεση της δραστηριότητας αυτής, απασχολείται στις εγκαταστάσεις της εργοδότης επιχείρησης, αρκετά δε συχνά και σε συνεργασία με το μόνιμο προσωπικό της.
 - Εντοπίζεται ιδίως σε: υπηρεσίες καθαριότητας, τεχνικής υποστήριξης, φύλαξης και ασφάλειας, εξυπηρέτησης πελατών
 - Στους χώρους: τραπεζών, ενέργειας, μέσων μαζικής ενημέρωσης

Συμβάσεις παραχώρησης προσωπικού;

Συμβάσεις outsourcing: Οριοθέτηση

- Έκταση της άσκησης του διευθυντικού δικαιώματος/δικαιώματος διεύθυνσης του έργου;
- Αποτέλεσμα εργολαβίας διακριτό από την παραγωγική δραστηριότητα της εταιρίας;
- Αυτοτελής επιχειρηματική οργάνωση, υλικοτεχνική υποδομή, τεχνογνωσία, εργολάβου;
- Πάγιες και διαρκείς ανάγκες της επιχείρησης;

Εν τοις πράγμασι δανεισμός – Παράνομη προσωρινή απασχόληση;

Πρόσληψη προσωπικού υπό τον μανδύα σύμβασης έργου ή υπηρεσιών, με τις σχετικές συμβάσεις να υπερβαίνουν την παροχή συγκεκριμένου έργου ή υπηρεσιών λειτουργώντας ως μέσο για την ενοικίαση προσωπικού, χωρίς τους περιορισμούς και τις εγγυήσεις της προστατευτικής νομοθεσίας για την προσωρινή απασχόληση.

Εικονικότητα σχέσης απασχόλησης/ΕΠΑ - Έννομες συνέπειες

- **Διοικητικές και ποινικές κυρώσεις (άρ. 128 Ν. 4052/2012)**
 - Πρόστιμο 3.000-30.000 Ευρώ ανάλογα με την κατηγορία και τη βαρύτητα της παράβασης
 - Φυλάκιση μέχρι 2 έτη και χρηματική ποινή

- **Μετατροπή συμβάσεων σε συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, εφόσον καλύπτονται πάγιες και διαρκείς ανάγκες**

Συμβάσεις outsourcing: Ειδικότεροι προβληματισμοί – προστατευτικό πλαίσιο;

- **Κλαδικές ΣΣΕ - υπέρβαση της έννοιας του κλάδου**

Απόσχιση κλάδου (π.χ. τραπεζοϋπάλληλος που μεταφέρεται σε εταιρία διαχείρισης απαιτήσεων)

- **Θέσεις οργανικού χαρακτήρα / οργανογραμματική δομή επιχειρήσεων με πλεονάζον outsourcing προσωπικό**

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- **Ενιαίες αρχές αποτελεσματικής νομοθέτησης ≠ κατάργηση άρθρου 9 Ν. 4554/2018**

- **Αδειοδότηση εργολαβικών εταιριών**

Η πανδημία ως επιταχυντής της διαμόρφωσης ενός νέου εργασιακού προτύπου

- **Αναστολή συμβάσεων**
- **Κρατικός παρεμβατισμός και αγορά εργασίας – επιδότηση εργασίας**
- **Μερική απασχόληση και εκ περιτροπής εργασία (Kurzarbeit)**
 - Δυνατότητα αναδιαμόρφωσης του χρόνου απασχόλησης / του πεδίου δραστηριότητας
- **Το μοντέλο της απομακρυσμένης εργασίας (remote work)**

Εργοδοτικές υποχρεώσεις - ενδεικτική περιπτωσιολογία

➤ Ενημέρωση και διαβούλευση εργαζομένων

- Γενικό πλαίσιο (ΠΔ 240/2006)
- Μεταβίβαση επιχείρησης (ΠΔ 178/2002 όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 4532/2018)
- Σε ομίλους επιχειρήσεων (Ν. 4052/2012)

➤ Εργατικό ατύχημα

➤ Προστασία μητρότητας

➤ Ίση μεταχείριση

- Μισθολογικές παροχές, οικειοθελείς παροχές και επιδόματα π.χ. κατασκηνώσεις, επίδομα βρεφονηπιακού σταθμού
- Άδειες (ΣΣΕ κλπ)

➤ Καταγγελία σύμβασης εργασίας – Ομαδικές απολύσεις

Υποχρεώσεις προσωπικού στα πλαίσια εκτέλεσης έργου/εργασίας - ενδεικτική περιπτωσιολογία

- Υποχρέωση εχεμύθειας – μη ανταγωνισμού
- Ευθύνη για ζημίες που προκάλεσε το προσωπικό του εργολάβου κατά την εκτέλεση της εργασίας καθώς και για τυχόν ελαττώματα ή ελλείψεις του έργου

≠

Απαλλαγή ευθύνης άμεσου εργοδότη επί μη γνήσιου δανεισμού

Το λογικό είναι πραγματικό και το πραγματικό λογικό;

- Η νομολογία των δικαστηρίων μας, ιδίως των ανώτερων επιτυγχάνει, έστω και με καθυστέρηση, την αναγκαία εξισορρόπηση - δεν μπορεί ωστόσο να καλύψει το ρυθμιστικό κενό υποκαθιστώντας το ρόλο άλλων εξουσιών.
- Υγιές εργασιακό περιβάλλον: Προϋποθέτει ένα ξεκάθαρο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της αγοράς εργασίας, χωρίς εκπλήξεις και αιφνιδιασμούς για εργοδότες και εργαζόμενους και τους κατάλληλους εταιρικούς κανόνες και πολιτικές σε επίπεδο επιχειρήσης/ομίλου επιχειρήσεων που θα αντισταθμίζουν τα τυχόν κενά.
- Due-Diligence / HRM (Social) Audit: Πρόληψη αντί της καταστολής

North America: Mexico - United States

Central & South America: Argentina - Brazil - Chile - Colombia - Panama - Peru

Western Europe: Austria - Belgium - Cyprus - Denmark - Finland - France - Germany - Greece - Ireland - Italy
Luxembourg - Netherlands - Norway - Portugal - Spain - Sweden - Switzerland - United Kingdom

Eastern Europe: Czech Republic - Estonia - Hungary - Latvia - Lithuania - Poland - Romania - Russia - Slovakia - Turkey - Ukraine

Middle East & Asia Pacific: China - India - Israel - Japan - Korea, Republic of - New Zealand - United Arab Emirates

www.iuslaboris.com